

corpus & non esse animam : & ita de aliis, si dicunt aliquid positum intrinsecum ; & PROP. 9. multo magis si dicunt solum aliquid respectuum , & extrinsece denominans.

Istæ sunt præcipuæ repugnantia, reliquas facilius solues ex istis.

PROPOSITIO IX.

Locum inter corpora carentem corpore, seu vacuum natura non ita exhorret, ut non aliquod sit exiguum in corporibus (ipsa etiam ita exigente) vacuum : imo nec talis vel tanta est vis eius magnum vacuum impedire nitentis, ut vinci non possit ab agentibus naturalibus, ita ut ab eisdem inducatur vacuum sensibile.

EX dictis prop. 7 capitis præcedentis de a continui textura intelligitur in quouis corpore solidas inter partes poros esse, siue spatiola quædam in quibus nulla pars est eiusdem corporis : & quidem quodlibet huiusmodi spatium ambiunt secundum trinam dimensionem tres quatuorue inuicem hamulis suis nexæ particulæ; vel si maiusculum fuerit, tres quatuorue è plurimis ita nexis particulis confertæ catenulæ. Caterum poros esse in viuentibus euidens est; alias non crescerent per intus susceptionem defectu meatuum : remanent vero iidem meatus, ut experientiis constat, in lignis & ossibus aridis, aliisque, quæ vixere aliquando; humorem enim intus fugunt, & iterum reddunt; quæ ratio valet etiam in saxis, & laterculis : in ferro patet esse poros quibus ignem excipit dum calefcit; unde mox, ferrum est candens & ignitum; itera in auro dum hydrargyrum alte imbibit: & ita de cæteris corporibus duris. In aëre ipso poros esse probat eius densatio in folle lusorio; ut patebit cum de raro & denso; & hæc eadem ratio poros etiam esse probat in omnibus quæ densitatem maiorem pati possunt.

Nunc, b itaque poros verbi gratia ligni replet aër, aëris poros æther; ætheris lux (quam lib. 4 persp. Horaria prop. 28. alibique ostendi, & cap. 15 prop. 13 iterum ostendam esse substantiam ignis) sed dum sunt tenebræ, quo replentur? c certe non datur progressus infinitus in corporibus quorum alia subtiliora, aliorum se crassiorum poros repleant; & tamen nullum esse corpus continuum, quod poros non habeat, ut intelligi potest ex ipsa continui textura supra; imo ea corpora maiores habent poros quæ tenuiora sunt, ideo enim tenuiora quia rariora, raritas vero maior ex pororum aut magnitudine aut multitudine; ut dicetur sequenti cap. ergo ii pori saltem plurimi, cum non sit quo repleantur manent vacui.

Et si forte vacuum d natura, ut vulgus loquitur, horret vel metuit, certe non nisi magnum horret vel metuit; sicut corpus viuens, magnum vulnus: at sicut poros non horret viuens, imo eos ut dixi habet necessarios; ita natura in omnibus corporibus. Quemadmodum enim viuentia ad alimentum per omnes partes distribuendum potis egent; sic & egent corpora omnia tum ad alias alterationes, tum præcipue ad influxus excipiendos cælorum; hi quippe influxus effluvia sunt tenuissimorum corpusculorum, ut est inter alia lux; non posset autem illis esse motus per plenum sine diuisione eius, alias esset penetratio: at diuisione non est facilis cum non possit corpus tenuissimum facile diuidere corpus densum bene sibi coherens, sicut non posset in viuentibus alimentum intus suscipi sine poris; tantum abest ut natura vacuum omne refugiat, tanquam obstaculum cælestibus influentiis.

Dicit forte aduersarius corporis rari ac tenuis poros esse latiores eosque impleri parte solida corporis densi, huius vero poros arctos partibus tenuioribus illius; & ita duobus se vicissim vel tribus aut quatuor prout opus fuerit implentibus, tolli vacuum omne. Subtilis cogitatio! sed e quod est corpus densum quod implet poros aëris, & poros ignis, & poros ætheris? Deinde res vacat difficultate in aëre per vim intruso in phialam vitream, aut quid simile; nam primus intrusus occupat totam phialæ capacitatem, ut est euidens; alioqui hoc ipso haberem vacuum: vel ergo occupat absque vlla pororum suorum vacuitate; vel cum vacuitate: si primum; ergo alius aër vi noua maiori postea intrusus absque exclusione primi (ut euidens est nulli eius parti exitum permitti; & patet quia post eam intrusionem phiala, cum eo omni quod continet, grauior est quam cum eo solo quod prius continebat) est in eodem loco cum illo, ipsumque penetrat, quia locus est seorsim vtrique æqualis, non autem maior illo.

Dices aërem dum rarefcit ad maiorem locum extendi absque vacuo, & ad minorem absque penetratione redigi dum densatur. Sed ex dictis prop. 4 cap. præcedentis iam intelligitur, & magis dicam sequenti cap. vbi de raro & denso, fieri non posse ut idem corpus (dico physice, & non solum apparenter, idem) occupet locum æquali minorem absque penetratione, vel maiorem æquali, absque vacuo; iuxta prop. 6 & 7 huius capitis.

Impossibilitatem f vacui probant: aduersarij primo ex eo quod natura tota magno eius non solum timore sed & horrore teneatur, sui potius ruinam & vniuersi perturbationem, etiam vsque ad antiquum chaos, passura; quam inductionem vacui velut maximi sui mali: metum vero ipsum & horrorem non aliunde probant quam ex ea quam experimur magnam & ut illi

1
In corpore continuo sunt pori.

2
Quia substantia plenius sunt illi pori
c Aliqui tamen manent vacui.

d Vacuola sunt necessaria in natura sunt pori.

3
Contra aduersarij ostenditur poros rari saltem plurimos esse profusos vacuos.

4
Aduersarij impossibile probant vacuum per experientias.

putant